

**ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΙΡΑΚΙΝΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ
ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΙΡΑΚ
ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥΣ**

A. Επικαιροποίηση της κατάστασης¹

1. Έχουν επιδεινωθεί οι συνθήκες ασφάλειας στο Ιράκ από την έκδοση του προηγούμενου σχετικού εγγράφου της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την κατάσταση που επικρατεί στο Ιράκ και για τη δυνατότητα του επαναπατρισμού των Ιρακινών πολιτών. Η ακραία βία στο Κεντρικό Ιράκ² και η σημαντική αστάθεια στο Νότιο Ιράκ χαρακτηρίζουν την εν γένει κατάσταση ασφάλειας στη χώρα. Στις 22.2.2006, μετά το βομβαρδισμό του ιερού τεμένους των Σιιτών στη Σαμάρρα, ξέσπασαν φυλετικές εντάσεις μεταξύ των ιρακινών κοινοτήτων των Σουνιτών και των Σιιτών καθώς και μεταξύ των μελών της Σιιτικής κοινότητας. Το περιστατικό αυτό προκάλεσε μαζική μετακίνηση πληθυσμιακών ομάδων και το θάνατο χιλιάδων Ιρακινών που ανήκουν και στις δύο κοινότητες καθώς και άλλων ομάδων με κριτήριο τη θρησκευτική τους ταυτότητα.

2. Εθνοτικές εντάσεις πυροδοτήθηκαν σε παραδοσιακά μεικτές – από άποψη πληθυσμού περιοχές – όπως είναι οι περιοχές του Κιρκούκ, της Μοσούλης και της Diyala. Εκφράζονται ανησυχίες για περαιτέρω έξαρση της βίας ενόψει της διεξαγωγής του προγραμματισμένου για το 2007 δημοψηφίσματος για τον καθορισμό των αμφισβητούμενων περιοχών. Παράλληλα, πολίτες καθώς και άτομα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά αποτελούν καθημερινά στόχο τρομοκρατικών ομάδων και ανταρτών που με απειλές και πράξεις τρομοκρατίας αποσκοπούν στο ξεριζωμό τους και στην εκτόπισή τους από τις περιοχές διαμονής τους για

¹ Στο παρόν έγγραφο ο όρος «Ιρακινός» αναφέρεται τόσο στους πολίτες του Ιράκ όσο και στους αλλοδαπούς που είχαν τη συνήθη διαμονή τους στο Ιράκ, ειδικότερα στους Παλαιστίνιους πρόσφυγες που από το 2003 άρχισαν κατά κύματα να διαφεύγουν από το Ιράκ.

² Στο Κεντρικό Ιράκ υπάγονται επίσης οι Επαρχίες της Μοσούλης, του Κιρκούκ και της Diyala, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών που υπάγονται στον έλεγχο της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 53 (Α) του Νόμου Μεταβατικής Διακυβέρνησης, που συνεχίζει να ισχύει δυνάμει του Συντάγματος.

λόγους εθνοτικών, θρησκευτικών, πολιτικών ή ποινικούς (πρόκειται μεταξύ άλλων για διανοούμενους, εύρωστα οικονομικά πρόσωπα, γυναίκες και κορίτσια και μειονοτικές ομάδες). Επιπλέον, οι εχθροπραξίες μεταξύ των Πολυεθνικών Δυνάμεων (Multinational Forces) και των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας (Iraqi Security Forces) αφενός και των ένοπλων στασιαστών αφετέρου συνεχίζουν αδιάκοπες και προκαλούν επιπλέον πληθυσμιακές μετακινήσεις³.

3. Γενικά η κατάσταση χαρακτηρίζεται από τη γενικευμένη βία και τις στοχοποιημένες μαζικές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Εκατοντάδες χιλιάδες Ιρακινοί έχουν εκτοπιστεί εντός του Ιράκ ή διέφυγαν στις γειτονικές χώρες. Αυξήθηκαν επίσης οι μετακινήσεις των Ιρακινών πολιτών μακρύτερα από την περιοχή, στην Ευρώπη⁴. Η ικανότητα της ιρακινής κυβέρνησης να προστατεύσει τον πληθυσμό υποθάλπεται σημαντικά από την αδυναμία των νέο-συσταθέντων δομών ασφαλείας και των πολιτικών ομάδων, καθώς και από το υψηλό επίπεδο και την ένταση της συνεχιζόμενης φυλετικής βίας, της εγκληματικότητας και της αντίστασης, που προκαλούν καθημερινά σημαντικές απώλειες αμάχων⁵. Επιπλέον, το Υπουργείο Εσωτερικών κατ' επανάληψη κατηγορήθηκε επειδή απασχολεί μέλη των αντάρτικων

³ Για γενική επισκόπηση των ομάδων που κινδυνεύουν στο Ιράκ βλέπε το έγγραφο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες «Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου Ιρακινών Πολιτών – Οκτώβριος 2005» σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm.

⁴ Η κυβέρνηση του Ιράκ, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και οι επιχειρησιακοί συνεργάτες τους εκτιμούν ότι περισσότεροι από 1.600.000 άνθρωποι έχουν εκτοπιστεί εντός του Ιράκ, συμπεριλαμβανομένων 480.000 εκτοπισμένων Ιρακινών που διέφυγαν από τις εστίες τους το 2006, κυρίως μετά τις βομβιστικές επιθέσεις στη Σαμάρρα, το Φεβρουάριο του 2006. Επίσης εκτιμάται ότι περίπου έως 1.600.000 Ιρακινοί βρίσκονται εκτός της χώρας τους, κυρίως στην Ιορδανία (500.000 έως 700.000) και στη Συρία (περισσότεροι από 500.000 στους οποίους προστίθενται 2.000 Ιρακινοί που διασχίζουν καθημερινά τα σύνορα του Ιράκ). Πολύ περισσότεροι έχουν αναζητήσει καταφύγιο στην Τουρκία, στο Λίβανο, στην Αίγυπτο, στα κράτη του Περσικού Κόλπου και στην Ευρώπη. Από τους αιτούντες άσυλο περισσότερων των 40 εθνικοτήτων που υπέβαλαν άσυλο στην Ευρώπη το πρώτο εξάμηνο του 2006 οι Ιρακινοί αποτελούν την πρώτη εθνικότητα με 8.100 αιτήματα ασύλου. Από τα στατιστικά στοιχεία των ανεπτυγμένων βιομηχανικών κρατών για το πρώτο εξάμηνο του 2006 προκύπτει αύξηση των αιτημάτων ασύλου των Ιρακινών πολιτών κατά 50% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2005.

⁵ Σύμφωνα με την UNAMI/HRO (United Nations Assistance Mission in Iraq/Human Rights Office – Αποστολή Βοήθειας του ΟΗΕ στο Ιράκ/Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) ο αριθμός των αμάχων που σκοτώθηκαν βίαια στο Ιράκ ξεπέρασε κάθε προηγούμενο το Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2006 (7.054 θάνατοι). Σύμφωνα με την UNAMI τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του 2006 σκοτώθηκαν 6.599 άμαχοι και τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2006 5.818 άμαχοι.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα του ιστότοπου Iraq Body Count, που κρίνονται αξιόπιστα και διαχειρίζονται ακαδημαϊκοί και ειρηνιστές και στηρίζονται σε εκθέσεις τουλάχιστον δύο δημόσιων μέσων μαζικής ενημέρωσης εκτιμάται ότι από την έναρξη του πολέμου έως τις 26.10.2006 έχουν σκοτωθεί στο Ιράκ 44.736 έως 49.692 άμαχοι (www.iraqbodycount.net/database). Αμερικάνικη ερευνητική ομάδα, της οποίας ηγείται ο Gilbert Burnham της Σχολής Δημόσιας Υγείας του Johns Hopkins Bloomberg, εκτιμά ότι 655.000 Ιρακινοί ή περίπου ένας στους 40 Ιρακινούς πέθανε λόγω της εισβολής του 2003 (www.thelancet.com).

ομάδων που διαπράττουν σοβαρές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε βάρος όσων κρίνονται ύποπτοι συμμετοχής στην αντίσταση. Περιστασιακά ξεσπούν μάχες μεταξύ των διαφόρων ομάδων των στασιαστών.

4. Παρόλες τις θετικές εξελίξεις που διαπιστώνονται σε πολιτικό επίπεδο, όπως είναι η έγκριση Συντάγματος τον Οκτώβριο του 2005, η διεξαγωγή εκλογών για την ανάδειξη Συμβουλίου Αντιπροσώπων το Δεκέμβριο του 2005, η σύσταση κυβέρνησης εθνικής ενότητας το Μάιο του 2006 και η συνεχιζόμενη επάνδρωση των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας, οι Ιρακινές αρχές αδυνατούν να εξασφαλίσουν στους κατοίκους της χώρας βασική προστασία από τη γενικευμένη βία και τις μαζικές στοχοποιημένες παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Σημαντικά πολιτικά θέματα παραμένουν ανεπίλυτα συμπεριλαμβανομένων του ζητήματος της ίδρυσης ομοσπονδιακού κράτους, της διανομής του πετρελαίου, της εξάλειψης της νοοτροπίας του προηγούμενου καθεστώτος Ba'ath, που υποθάλλει τους στόχους της κυβέρνησης για εθνική συμφιλίωση και ειρήνη. Επίσης, η χώρα υποφέρει από το υψηλό ποσοστό ανεργίας και τη χρόνια έλλειψη σε καύσιμα, ηλεκτρική ενέργεια και νερό που, σε συνδυασμό με τις σοβαρές ελλείψεις στην παροχή υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης, δημιουργούν κλίμα σοβαρών κοινωνικών αναταραχών.

B. Αξιολόγηση των αναγκών διεθνούς προστασίας των Ιρακινών που προέρχονται από το Νότιο και Κεντρικό Ιράκ

5. Ενόψει των ανωτέρω η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες συστήνει τα ακόλουθα:

- (i) Στους Ιρακινούς αιτούντες άσυλο από το Νότιο και Κεντρικό Ιράκ πρέπει να αναγνωρίζεται το καθεστώς του πρόσφυγα κατά την έννοια της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων λαμβάνοντας υπόψη το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό σημαντικών παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου που οφείλονται στους λόγους φόβου δίωξης της Σύμβασης του 1951. Ανάλογα με την περίπτωση πρέπει να εξετάζεται η εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού της Σύμβασης του 1951.

Τα αιτήματα ασύλου δεν πρέπει να απορρίπτονται λόγω της δυνατότητας εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής⁶. Όταν ο ενδιαφερόμενος είναι πρόσφυγας κατά την έννοια της Σύμβασης του 1951 ή διαφεύγει γενικευμένη βία δεν τίθεται ζήτημα εφαρμογής της δυνατότητας εγκατάστασης σε άλλη περιοχή του Νοτίου και Κεντρικού Ιράκ δεδομένων των πολυάριθμων κρατικών και μη κρατικών οργάνων δίωξης, της έλλειψης εθνικής προστασίας και της σοβαρής ανασφάλειας καθώς και των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που χαρακτηρίζουν αυτά τα τμήματα της χώρας. Όποιος ιρακινός μετακομίζει σε περιοχή από την οποία δεν κατάγεται πιθανότατα θα αντιμετωπίσει σοβαρές δυσκολίες επειδή δεν απολαμβάνει την προστασία των τοπικών αρχών, των τοπικών κοινοτήτων ή των τοπικών φυλών και λόγω των εθνοτικών – θρησκευτικών συγκρούσεων και της αδυναμίας πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες.

Περαιτέρω, δεν μπορεί εύλογα να αναμένεται από κάποιον Ιρακινό που κατάγεται από τις περιοχές του Νοτίου ή του Κεντρικού Ιράκ να μετακομίσει στις τρεις βόρειες επαρχίες της Suleymaniya, της Erbil και του Dohuk. Εκτός από την προϋπόθεση του εγγυητή για την παραμονή και / ή νόμιμη διαμονή στην περιοχή του Κουρδιστάν, όσοι προέρχονται από το Νότιο ή Κεντρικό Ιράκ αντιμετωπίζουν σοβαρά εμπόδια όταν πρόκειται για την προστασία της σωματικής τους ακεραιότητας και για την πρόσβαση σε στέγη, απασχόληση και άλλες υπηρεσίες. Επομένως, η μετεγκατάσταση από τις περιοχές του Νοτίου ή του Κεντρικού Ιράκ δεν αποσοβά τις απειλές της δίωξης ή τους κινδύνους ασφαλείας ούτε επιτρέπει την ομαλή διαβίωση των ενδιαφερομένων.

Επιπλέον, από το 2005 αυξάνονται οι ενδείξεις της δημόσιας ανυπομονησίας για την ποιότητα της διοίκησης και την ικανότητά της να βελτιώσει την παροχή βασικών δημόσιων υπηρεσιών, ειδικότερα όσον αφορά στην υδροδότηση, στην παροχή καυσίμων και ηλεκτρικής ενέργειας. Η κατάσταση αυτή προκάλεσε διαμαρτυρίες σε όλην την περιοχή του Κουρδιστάν. Επιπλέον πίεση στην παροχή βασικών

⁶ Βλέπε επίσης Κατευθυντήριες Οδηγίες: «Η Δυνατότητα Εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής στο πλαίσιο του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 και / ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων» σε ΕΔΠΑ 2003, σελ. 38 και σε www.unhcr.gr/protect/legal/rsd.htm.

υπηρεσιών ασκεί ο μεγάλος αριθμός των εσωτερικά εκτοπισμένων στις τρεις βόρειες επαρχίες δεδομένου ότι η ικανότητά απορρόφησης τους είναι ιδιαίτερα περιορισμένη⁷. Περαιτέρω, μπορεί να μειωθεί η υποστήριξη τους από τις τοπικές κοινότητες καθώς και τις τοπικές αρχές ενόψει της αύξησης του αριθμού τους στην περιοχή.

- (ii) Στους προερχόμενους από το Νότιο ή Κεντρικό Ιράκ Ιρακινούς που δεν αναγνωρίζονται πρόσφυγες κατά την έννοια της Σύμβασης του 1951 πρέπει να παρέχεται επικουρική προστασία εκτός εάν ο ενδιαφερόμενος εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των ρητρών αποκλεισμού.
- (iii) Κανένας Ιρακινός από τις περιοχές του Νοτίου ή του Κεντρικού Ιράκ δεν πρέπει να εξαναγκάζεται να επιστρέψει στη χώρα του έως ότου βελτιωθεί ουσιαστικά η κατάσταση ασφάλειας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ειδικότερα, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες δεν συνηγορεί στην επιστροφή των Ιρακινών στις τρεις βόρειες επαρχίες της χώρας εφόσον οι ενδιαφερόμενοι δεν κατάγονται από αυτές.
- (iv) Οι αιτούντες άσυλο από το Νότιο ή το Κεντρικό Ιράκ που αναζητούν προστασία πέρα από τις όμορες χώρες δεν πρέπει να αναγκάζονται να επιστρέψουν στις χώρες της περιοχής ανεξάρτητα από την προηγούμενη παραμονή τους ή διέλευσή τους από αυτές. Ενώ οι χώρες αυτές ήσαν μέχρι σήμερα γενναιοδωρες στη φιλοξενία μεγάλου αριθμού Ιρακινών αιτούντων άσυλο οι κοινωνικές και πολιτικές συνέπειες της ισχυρής σε μέγεθος ιρακινής παρουσίας άρχισαν να επιδρούν αρνητικά στην ικανότητα και στη βούληση των αρχών να συνεχίσουν να προστατεύουν τους Ιρακινούς πολίτες⁸.
- (v) Οι χώρες της περιοχής που φιλοξενούν Ιρακινούς και δεν έχουν υιοθετήσει εθνικά συστήματα ασύλου καλούνται να επιτρέπουν στους Ιρακινούς από το Νότιο και

⁷ Σύμφωνα με την UNOPS (United Nations Office for Project Services) και την Περιφερειακή Κυβέρνηση του Κουρδιστάν στις τρεις Βόρειες Επαρχίες ζουν 117.036 εκτοπισμένες οικογένειες (περίπου 700.000 άτομα), συμπεριλαμβανομένων 11.232 οικογενειών (περίπου 70.000 ατόμων) που εκτοπίστηκαν το 2006.

⁸ Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εκτιμά ότι ζουν έως 700.000 Ιρακινούς στην Ιορδανία, τουλάχιστον 600.000 στη Συρία, τουλάχιστον 100.000 στην Αίγυπτο, 20.000 έως 40.000 στο Λίβανο και 54.000 στο Ιράν.

Κεντρικό Ιράκ να εισέρχονται στο έδαφός τους και να διαμένουν σ' αυτό ακόμα και σε προσωρινή βάση κατ' εφαρμογή των εθνικών νομοθετικών διατάξεων που επιτρέπουν τη νόμιμη παραμονή ή διαμονή αλλοδαπών. Σε όσους διαμένουν και / ή παραμένουν στις χώρες αυτές θα πρέπει να αναγνωρίζονται τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και να διασφαλίζεται η προστασία τους. Επίσης, πρέπει να τους παρέχεται η δυνατότητα πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες, όπως είναι η υγεία και η εκπαίδευση, και να τους επιτρέπεται η δυνατότητα αυτό-απασχόλησης και συντήρησης στέγης με ίδια έξοδα. Ιδιαίτερη προσοχή εφιστάται για τις περιπτώσεις των ευάλωτων προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών που είναι αρχηγοί οικογενειών χωρίς υποστήριξη, των χρόνια ασθενών, των ηλικιωμένων και των θυμάτων σοβαρής παρελθούσης δίωξης. Συστήνεται στις χώρες αυτές να συνεργάζονται με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ώστε να διευκολύνεται η προστασία των ευάλωτων ομάδων.

- (vi) Στους Ιρακινούς στους οποίους έχει αναγνωρισθεί το καθεστώς του πρόσφυγα λόγω βάσιμου και δικαιολογημένου φόβου δίωξης που οφειλόταν στο προηγούμενο καθεστώς ή που απολαμβάνουν κάποια μορφή επικουρικής προστασίας δεν πρέπει να εφαρμόζονται οι «ρήτρες παύσης» των παραγράφων (5) ή (6) του άρθρου 1 Γ της Σύμβασης του 1951⁹. Η αλλαγή του καθεστώτος σηματοδοτεί θεμελιώδεις εξελίξεις στο πολιτικό κλίμα που επικρατεί στη χώρα. Όμως, η σημερινή κατάσταση στο Ιράκ, όπως περιγράφεται ανωτέρω, έχει αναδείξει νέες ανάγκες διεθνούς προστασίας που πρέπει να αξιολογούνται υπό το φως των Οδηγιών που εξέδωσε η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την Κατάσταση στο Ιράκ το Φεβρουάριο του 2003¹⁰.

⁹ Βλέπε σχετικά Κατευθυντήριες Οδηγίες «Παύση του Καθεστώτος του πρόσφυγα σύμφωνα με το άρθρο 1 Γ (5) και (6) της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων» σε ΕΔΠΑ 2003, σελ. 25 και σε www.unhcr.gr/protect/legal/rsd.htm.

¹⁰ Βλέπε το σχετικό έγγραφο σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm.

Γ. Ειδική αξιολόγηση της κατάστασης στις τρεις βόρειες Επαρχίες (Suleymaniyah, Erbil και Dohuk)

6. Λαμβάνοντας υπόψη την ενδελεχή αξιολόγηση της κατάστασης τα τρία τελευταία χρόνια από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, άλλες οργανώσεις του συστήματος του Ο.Η.Ε. καθώς και ανθρωπιστικές οργανώσεις, η Ύπατη Αρμοστεία έχει υιοθετήσει διαφοροποιημένη προσέγγιση όσον αφορά στις ανάγκες διεθνούς προστασίας όσων κατάγονται από τις τρεις βόρειες επαρχίες του Ιράκ.

7. Σήμερα, η κατάσταση ασφάλειας σε αυτές τις περιοχές χαρακτηρίζεται γενικότερα από σχετική ηρεμία και, βάσιμα, ως η πλέον σταθερή στο Ιράκ. Από το 1997, οπότε έληξαν οι εχθροπραξίες μεταξύ της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν και του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν, η κατάσταση ασφάλειας έχει σταθεροποιηθεί και οι τοπικές αρχές έχουν δεσμευθεί για την ενίσχυση της ασφάλειας της περιοχής από εξωτερικές και εσωτερικές απειλές. Όμως, για διάφορους, κυρίως πολιτικής φύσης, λόγους, η κατάσταση ασφάλειας, παρότι ήρεμη παραμένει τεταμένη και απρόβλεπτη για τους ακόλουθους λόγους:

- (i) Εκφράζονται φόβοι επέκτασης των εχθροπραξιών που μαίνονται σε άλλες περιοχές της χώρας, κυρίως στην επαρχία At Tamim (όπου είναι πρωτεύουσα η πόλη Κιρκούκ) και στην επαρχία Ninawa (όπου είναι πρωτεύουσα η Μοσούλη).
- (ii) Παρά την πρόσφατη ενοποίηση των δύο περιφερειακών διοικήσεων της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν δεν έχει ακόμη αξιολογηθεί ο από κοινού έλεγχος της άσκησης της εξουσίας στα κρίσιμα ζητήματα της δικαιοσύνης, των κούρδων μαχητών, των εσωτερικών υποθέσεων και των οικονομικών. Επιπλέον, είναι αναγκαίες διευκρινίσεις όσον αφορά στο Υπουργείο που είναι αρμόδιο για ζητήματα πληθυσμιακών μετακινήσεων.
- (iii) Οι προφανείς κουρδικές φιλοδοξίες για διεύρυνση των περιοχών ελέγχου ειδικότερα στις επαρχίες At Tamim και Ninawa αντιμετωπίζονται με ανησυχία από τις κοινότητες των Αράβων και των Τουρκμένων καθώς και από την Τουρκία και το Ιράν.

- (iv) Αναμένεται ένταση ενόψει του προγραμματισμένου για το 2007 δημοψήφισματος για το καθεστώς του Κιρκούκ και άλλων αμφισβητούμενων περιοχών¹¹.
- (v) Η παρουσία περίπου 5.000 μαχητών του PKK και 1.000 του PJAK¹² στο βόρειο Ιράκ αποτελεί πηγή ανησυχίας. Οι επιθέσεις που εξαπέλυσαν στην Τουρκία μαχητές του PKK επιχειρώντας από το έδαφος του βορείου Ιράκ προκάλεσαν την έντονη αντίδραση της Τουρκίας που απείλησε το Ιράκ με στρατιωτικά αντίποινα. Τόσο η Τουρκία όσο και το Ιράν έχουν συγκεντρώσει στρατεύματα στα σύνορά τους με το Ιράκ και τους τελευταίους μήνες διεξάγουν επιχειρήσεις κατά των κούρδων μαχητών κατά μήκος των ιρακινών συνόρων. Η υπόσχεση της ιρακινής κυβέρνησης να κλείσει όλα τα γραφεία του PKK που λειτουργούν στη χώρα πρόκειται σύντομα να υλοποιηθεί.
- (vi) Ανασυστάθηκαν, κυρίως στα ιρακίνο-ιρανικά σύνορα, τα ακραία ισλαμικά στοιχεία, παρακλάδια της Ansar Al-Islam, κουρδικής ισλαμικής οργάνωσης που ιδρύθηκε στην περιοχή και το 2003, κατά την εισβολή των ΗΠΑ, δέχθηκε την επίθεση των δυνάμεων της Συμμαχίας και των Κούρδων επειδή παρείχε καταφύγιο στις σημαντικότερες τρομοκρατικές ομάδες. Η οργάνωση θεωρείται υπεύθυνη για τις επιθέσεις αυτοκτονίας στην περιοχή του Κουρδιστάν που στρέφονται κυρίως κατά των υψηλόβαθμων πολιτικών και στρατιωτικών αξιωματούχων της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν και του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν.
- (vii) Η αυξανόμενη δυσφορία για τη διαφθορά, τους περιορισμούς της ελευθερίας του τύπου και της ελλιπούς παροχής βασικών δημόσιων υπηρεσιών προκαλεί συχνές διαδηλώσεις και δημόσιες αναταραχές στη διακυβερνούμενη από την Περιφερειακή Κυβέρνηση του Κουρδιστάν περιοχή.
- (viii) Παρότι οι αρχές της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν δεσμεύτηκαν να σεβαστούν τα δικαιώματα του ανθρώπου στις περιοχές που υπάγονται στη δικαιο-

¹¹ Η διάταξη του άρθρου 140 του Συντάγματος του Ιράκ ορίζει ότι πριν το Δεκέμβριο του 2007 θα διεξαχθεί απογραφή και δημοψήφισμα στην περιοχή του Kirkuk και σε άλλες αμφισβητούμενες περιοχές προκειμένου να καθοριστεί η βούληση των κατοίκων τους.

¹² Σημείωση της επιμελήτριας: πρόκειται για το Party of Free Life of Kurdistan, που είναι ιρακινή κουρδική εθνικιστική ένοπλη οργάνωση που εδρεύει στο βόρειο Ιράκ και εμπλέκεται σε ένοπλη αντίσταση κατά της κυβέρνησης του Ιράν.

οδοσία τους σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου συνεχίζουν να διαπράττονται και να πλήττουν συγκεκριμένες ομάδες. Δημοσιογράφοι και μέσα μαζικής ενημέρωσης επανειλημμένα αναφέρουν ότι περιορίζεται η ελευθερία του τύπου και ότι η κριτική των κυβερνώντων κομμάτων μπορεί να οδηγήσει σε σωματική κακοποίηση, συλλήψεις και φυλάκιση επί τη βάση προκατασκευασμένων κατηγοριών. Το 2005 και το 2006 η βίαιη καταστολή των δημόσιων διαδηλώσεων διαμαρτυρίας για την ελλιπή παροχή δημόσιων υπηρεσιών προκάλεσε το θάνατο, τον τραυματισμό ή τη σύλληψη πολλών διαδηλωτών. Επιπλέον, όσοι θεωρούνται συμπαθούντες ισλαμικών ομάδων κινδυνεύουν από αυθαίρετη σύλληψη και κράτηση. Σε ανεπίσημα κέντρα κράτησης που διαχειρίζονται οι δυνάμεις και οι υπηρεσίες ασφαλείας των πολιτικών κομμάτων όσοι στερούνται την προσωπική τους ελευθερία κρατούνται *incommunicado* για παρατεταμένες περιόδους χωρίς έλεγχο της κράτησης από δικαστική αρχή. Έχει επίσης αναφερθεί η χρήση βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακομεταχείρισης.

Δ. Αξιολόγηση των αναγκών διεθνούς προστασίας των Ιρακινών από τις τρεις Βόρειες Επαρχίες (Suleymaniyah, Erbil και Dohuk)

8. Αξιολογώντας τις ανάγκες διεθνούς προστασίας των Ιρακινών από τις Βόρειες Επαρχίες η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες συστήνει:

- (i) Τα αιτήματα ασύλου των Ιρακινών από τις τρεις Βόρειες Επαρχίες πρέπει να εξετάζονται στο πλαίσιο δίκαιων και αποτελεσματικών διαδικασιών εφαρμογής του ορισμού του πρόσφυγα της Σύμβασης του 1951 λαμβάνοντας υπόψη εξατομικευμένα τους ισχυρισμούς που επικαλείται ο ενδιαφερόμενος σε κάθε υπόθεση.

Δεν είναι εφικτή η εφαρμογή της δυνατότητας εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής για τους Ιρακινούς που κατάγονται από τις τρεις Βόρειες Επαρχίες του Ιράκ: η εγκατάστασή τους στις περιοχές του Νοτίου και Κεντρικού Ιράκ ενέχει σοβαρούς κινδύνους λόγω της εκτεταμένης βίας, της ανασφάλειας και των σοβαρών παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Πρέπει να εξετάζεται σε εξατομικευμένη βάση η δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή των

Βορείων Επαρχιών σύμφωνα με τις σχετικές Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

Όπως προαναφέρθηκε, η κατάσταση στις τρεις Βόρειες Επαρχίες παραμένει τεταμένη και απρόβλεπτη παρότι δεν χαρακτηρίζεται από γενικευμένη βία. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις, και ειδικότερα τις συνέπειές τους, προκειμένου να αξιολογεί τις ανάγκες διεθνούς προστασίας που επιβάλλεται να λαμβάνουν υπόψη μια κατάσταση που μπορεί να αλλάξει ξαφνικά και δραματικά.

- (ii) Οι χώρες της περιοχής που δεν έχουν υιοθετήσει εθνικά συστήματα ασύλου και φιλοξενούν Ιρακινούς δεν πρέπει να απομακρύνουν αναγκαστικά όσους κατάγονται από τις τρεις Βόρειες Επαρχίες. Οι ανάγκες διεθνούς προστασίας αυτής της κατηγορίας των Ιρακινών πρέπει να αξιολογούνται σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ώστε να διασφαλίζεται η παραμονή όσων έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία, να τους χορηγείται άδεια διαμονής καθώς και η δυνατότητα πρόσβασης σε υπηρεσίες εκπαίδευσης, υγείας, απασχόλησης και σε άλλα βασικά δικαιώματα. Ιδιαίτερη προσοχή εφιστάται στις περιπτώσεις των ευάλωτων προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών που είναι αρχηγοί οικογενειών χωρίς υποστήριξη, των χρονίως ασθενών, των ηλικιωμένων και των θυμάτων σοβαρής παρελθούσας δίωξης. Ειδικότερα, για την αντιμετώπιση των ιδιαίτερων αναγκών των ευάλωτων Ιρακινών συστήνεται η συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.
- (iii) Όταν εξετάζεται η δυνατότητα επιστροφής των Ιρακινών που κατάγονται από τις τρεις Βόρειες Επαρχίες του Ιράκ και δεν έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας θα πρέπει να συνεκτιμώνται τα ακόλουθα:
- Οι συνέπειες της αποσταθεροποίησης που προκαλεί η επιστροφή μεγάλου αριθμού Ιρακινών πολιτών ενόψει της ήδη εύθραυστης κατάστασης που επικρατεί στις τρεις Βόρειες Επαρχίες του Ιράκ καθώς και η ελλιπής ικανότητα απορρόφησής τους (ειδικότερα όσον αφορά στη στέγαση) στην περιοχή. Τα προ-

- γράμματα βοήθειας στους επαναπατριζόμενους και στις κοινότητες όπου επιστρέφουν μπορούν να συμβάλουν στην ελάφρυνση των βαρών.
- Η επιστροφή στον τόπο καταγωγής, στην κοινότητα καταγωγής και στην οικογένεια παρέχει στον ενδιαφερόμενο την εύλογη δυνατότητα για βιώσιμη επανένταξη στο Ιράκ. Κανείς δεν πρέπει να αναγκάζεται να επιστρέψει σε κατάσταση εσωτερικής εκτόπισης.
 - Οι επαναπατρισμοί πρέπει να διεξάγονται σε φάσεις και εύτακτα και να παρακολουθούνται στενά από τις αρχές της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν ώστε να διασφαλίζεται η νόμιμη είσοδος των ενδιαφερομένων στη χώρα και να λαμβάνεται υπόψη η περιορισμένη ικανότητα απορρόφησή τους στις τρεις Βόρειες Επαρχίες.
- (iv) Με βάση τα παραπάνω, στους Ιρακινούς από τις Βόρειες Επαρχίες του Ιράκ για τους οποίους διαπιστώνεται ότι δεν έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας τα κράτη ασύλου μπορούν να χορηγούν άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους.

Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Γενεύη, 18 Δεκεμβρίου 2006